

Shrnutí doporučení

Soukromý a rodinný život LGBT+ osob

- Zhodnotit význam institutu manželství pro život gayů a leseb, jimi vychovávaných dětí a podpořit manželství pro stejnopohlavní páry: *právo na soukromý a rodinný život je ve všech jeho aspektech na ústavní úrovni garantováno každému včetně LGBT+ osob. Ty však i nadále vnímají, že jejich soukromý a rodinný život nepožívá takového respektu, jako je tomu v případě většiny.*
- Předložit návrh zákona, na jehož základě by úřední změna pohlaví trans lidí přestala být podmíněna provedením invazivních chirurgických zákroků a sterilizací: *Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že podmiňování úřední změny pohlaví takovými chirurgickými zákroky představuje porušení práva na soukromý a rodinný život trans lidí.*

Práce a zaměstnání

- Realizovat opatření na podporu diverzity na pracovišti, vytvořit efektivní mechanismus předcházení obtěžování na pracovišti a plán postupu pro případ, že se obtěžování na pracovišti objeví: *diverzita na pracovišti může přinést prospěch jak jednotlivým zaměstnancům, tak i samotnému zaměstnavateli. Úspěšní světoví zaměstnavatelé často přistupují k různým opatřením k zajištění diverzity (hodnocení spokojenosti, zaměstnanecké benefity aj.). Z benefitů lze jednoznačně doporučit volno a náhradu mzdy či platu za účelem uzavření registrovaného partnerství, jak to v případě svatby ukládá přímo psané právo.*
- Postupovat efektivně a volit účinná opatření v případě, že se na pracovišti vyskytne obtěžování z důvodu sexuální orientace nebo genderové identity: *je třeba volit taková opatření, která obtěžování skutečně odvrátí. Vedoucí pracovníci by měli být schopni pracovat s předsudky, pozitivně ovlivňovat klima na pracovišti, poskytovat oporu, hledat řešení.*
- Zvýšit povědomí LGBT+ zaměstnanců o zákonném stížnostním mechanismu, jehož mohou na pracovišti využít v případě, že se stanou obětí diskriminace.
- Metodicky usměrnit orgány inspekce práce ve vztahu ke kontrolám rovného zacházení na pracovišti: *lidé, kteří se s diskriminací setkali, často nemají odvahu či finanční prostředky na zahájení soudního řízení. Jejich naděje vkládané do kontrolní činnosti inspektorátu práce často končí zklamáním. Vypracovali jsme několik obecných standardů, jimiž by se měly inspektoráty práce řídit při kontrolách týkajících se diskriminace.*

Školství a vzdělávání

- Dbát na přívětivé klima, rozvoj tolerance a respektu mezi žáky, důsledně prověřovat každé podezření na obtěžování a bezodkladně, pečlivě a odborně je řešit: *předpokladem je*

v tomto případě znalost specifík, jež charakterizují šikanu motivovanou homofobii nebo transfobii, včetně jejich příčin. Především v oblasti vzdělávání, tedy typicky u osob v křehkém (dětském či adolescentním) věku, může šikana zanechat nehlubší rány.

- Upravit rámcové vzdělávací programy pro základní a střední vzdělání tak, aby zde byla obsažena témata a výstupy vzdělání bezprostředně související s LGBT+ skupinou a specifiky jednotlivých sexuálních minorit.
- Zařadit problematiku LGBT+ a související „měkké“ pedagogické dovednosti do systému vzdělávání pedagogů základních a středních škol: *zařadit tuto problematiku jak do studijních plánů pro učitelství na základních či středních školách, ale rovněž včlenit téma menšinové sexuality, homofobie a nenávistné šikany do systému celoživotního vzdělávání učitelů.*

Ochrana před trestnou činností z nenávisli

- Upravit trestní zákoník tak, aby zajistil, že LGBT+ skupina jako jedna ze skupin ohrožených nenávistnou trestnou činností získá totožnou ochranu, jako rasové, etnické, národnostní či náboženské skupiny: *obdobné opatření také vyplývá z Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy členským státům ohledně boje proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity.*

Přístup oběti diskriminace z důvodu sexuální orientace či genderové identity ke spravedlnosti a účinné ochraně práv

- Snížit výši soudního poplatku za podání odvolání proti soudnímu rozhodnutí ve věcech ochrany před diskriminací: *výše soudního poplatku za podání antidiskriminační žaloby byla na doporučení ombudsmana snížena na 1000 Kč. V rámci sazebníku však nebyl snížen poplatek za odvolání proti rozhodnutí prvoinstančního soudu, přestože v jiných řízeních jsou poplatky totožné s poplatky za podání žaloby.*
- Novelizovat ustanovení § 133a občanského soudního řádu, jež upravuje sdílení důkazního břemene v diskriminačních sporech: *v současné době nepoživají všechny oběti diskriminace před soudem stejnou procesní ochranu. Například příslušníku etnické menšiny stačí před soudem prokázat nepříznivé zacházení a tvrdit, že důvodem byla jeho etnicita. Důkazní břemeno pak přechází na žalovaného, který musí dokázat, že jeho jednání nebylo motivováno etnicitou žalobce. Bude-li ve stejné situaci osoba s menšinovou sexuální orientací nebo genderovou identitou neodpovídající biologickému pohlaví, ke sdílení důkazního břemene nedochází a žalobce musí sám prokázat motivaci jednání žalovaného.*
- Zakotvit do antidiskriminačního zákona veřejnou žalobu (actio popularis).
- Zakotvit do antidiskriminačního zákona odvozenou diskriminaci.
- Změnit ustanovení § 10 antidiskriminačního zákona tak, aby se obětem diskriminace zpřístupnilo přiměřené zadostiučinění v penězích: *z práva Evropské unie a judikatury Soudního dvora EU vyplývá, že finanční satisfakci má soud oběti diskriminace poskytnout*

vždy. U českých soudů není obětí diskriminace přiznávána náhrada nemajetkové újmy v penězích vůbec, nebo je neúměrně nízká. Preventivní, satisfakční i sankční účinky jsou tak často nulové.

Informovanost uvnitř LGBT+ skupiny

- Zpřístupnit LGBT+ osobám v přehledné formě jednoduše formulované a dostatečně konkrétní informace týkající se jejich ochrany před diskriminací a násilím z nenávisli.

Jednání některých úředních osob

- Zařadit školení o základních otázkách týkajících se LGBT+ skupiny do plánu vzdělávání státních zaměstnanců ve služebních úřadech a úředníků územních samosprávných celků.
- Zařadit školení, kurz či seminář o základních otázkách týkajících se LGBT+ skupiny do systému další odborné přípravy příslušníků Policie České republiky.
- Jednat se zástupci LGBT+ skupiny a uveřejnit prohlášení pro LGBT+ skupinu k rozptýlení obav ze znevažování či bagatelizace ze strany policejních příslušníků.

Zdravotnictví

- Umožnit HIV pozitivním pacientům přístup k nedispensární zdravotní péči za stejných podmínek jako ostatním pacientům a zajistit informovanost lékařských pracovníků v této oblasti: *jde o péči, která nemá souvislost se samotnou infekcí HIV, ale soustředí se na jiné, nesouvisející zdravotní obtíže (např. zubní péče, péče o zrak aj.). V praxi se objevují případy, kdy lékaři odmítnou přijmout HIV pozitivního pacienta do péče.*
- Opustit kritérium sexuální orientace v souvislosti s výběrem vhodných dárců krve.
- Šířit informaci o existenci a vhodnosti užívání Doporučeného postupu pro psychologickou praxi s neheterosexuálními klienty mezi psychology a psychoterapeuty.